

ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจาก โรคเอดส์ : กรณีศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

วิลาวณีย์ เสนารัตน์* ขมนาด พจนามাত্র* สุธันหา ยิ้มแย้ม**

Abstract

Emotional Quotient of Orphans Who are Affected With AIDS: The Case Study in Chiang Mai Province

Wilawan Senaratana*, Chomnard Potjanamart*, Susanha Yimyam**

*Chiang Mai University, Faculty of Nursing Science, Department of Public Health Nursing.
**Chiang Mai University, Faculty of Nursing Science, Department of Obstetrics & Gynecology.

Objective: This study aimed to investigate the Emotional Quotient (EQ) among orphans who are affected with AIDS in Chiang Mai Province.

Methods: This descriptive study was used EQ tools from Department of Mental health, Ministry of Public Health. Study sample was 130 orphans who are affected with HIV/AIDS and living in 9 districts of Chiang Mai Province, selected by voluntary sampling. Data were analyzed by using descriptive statistics.

Results: Twenty-six point nine per cent of the sample had EQ score in level of must to develop and 54.6% in level of need to develop. When classified to infected or non-infected with HIV, 37.9% of infected orphans was in level of must to develop and 41.4% in level of need to develop while non-infected orphans, 25.6 was in the level of must develop and 56.9% in level of need to develop.

Conclusions: The sample need to strengthen EQ which is important for their adaptation and to living with good quality of life.

Key Words: Emotional Quotient, Orphans Who are Affected with AIDS
Thai AIDS J 2008; 20 : 1-10

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ในจังหวัดเชียงใหม่
วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ จำนวน 130 คนซึ่งอาศัยอยู่ใน 9 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มเจาะในการให้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับจำเป็นต้องพัฒนาร้อยละ 26.9 และควรได้รับการพัฒนาร้อยละ 54.6 เมื่อจำแนกตามภาวะการติดเชื้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ติดเชื้อร้อยละ 37.9 มีคะแนนอยู่ในระดับจำเป็นต้องพัฒนา และร้อยละ 41.4 อยู่ในระดับควรได้รับการพัฒนา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ติดเชื้อร้อยละ 25.6 มี

*รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คะแนนอยู่ในระดับที่จำเป็นต้องพัฒนา และร้อยละ 56.9 อยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนา

สรุปผล กลุ่มตัวอย่างควรต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการปรับตัวให้เด็กเหล่านี้สามารถเติบโตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ ความฉลาดทางอารมณ์, เด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์
วารสารโรคเอดส์ 2551; 20 : 1-10

ความสำคัญและความเป็นมา

การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ทำให้มีผู้ติดเชื้อต้องเสียชีวิตจำนวนมากทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ผู้ติดเชื้อที่มีบุตร เมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะทำให้บุตรกลายเป็นเด็กกำพร้า จากรายงานสถานการณ์เด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ในปี พ.ศ. 2546 พบว่ามีจำนวนเด็กกำพร้าที่ได้ผลกระทบประมาณ 15 ล้านคนทั่วโลก โดย 12 ล้านคนอาศัยอยู่ในทวีปแอฟริกาที่เหลืออยู่ในทวีปเอเชีย และยังมี การคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2553 จะมีจำนวนเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ในทวีปเอเชียถึง 87 ล้านคน⁽¹⁾

สำหรับในประเทศไทยคาดว่าในปี พ.ศ. 2548 มีเด็กกำพร้าเนื่องมาจากโรคเอดส์ที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี จำนวน 380,000 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ของจำนวนเด็กกำพร้าทั้งหมด⁽²⁾ การศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์โดยการสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ⁽³⁾ ได้ คาดประมาณว่าในปี พ.ศ. 2541 ประเทศไทยมีเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี ที่แม่ติดเชื้อเอชไอวีจำนวน 512,152 คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กที่แม่กำลังป่วยและรับการรักษาอยู่จำนวน 57,049 คน (ร้อยละ 11.11) เด็กที่แม่เสียชีวิตแล้วจำนวน 34,372 คน (ร้อยละ 6.7) และเป็นเด็กที่แม่ไม่ได้กำลังอยู่ในภาวะเจ็บป่วยจำนวน 420,731 คน (ร้อยละ 82.2) จำนวนเด็กที่แม่ติดเชื้อเอชไอวี

ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจำนวนเด็กที่แม่ป่วยและเสียชีวิต ข้อมูลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ของกระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ. 2544 ได้คาดประมาณว่าในปี พ.ศ. 2545 มีเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีจากแม่จำนวนสะสมทั้งสิ้น 40,800 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.9 ของอัตราผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์สะสมทั้งหมดของประเทศ และคาดว่ายังมีเด็กติดเชื้อเอชไอวีที่ยังมีชีวิตอยู่จำนวน 22,852 คน โดยร้อยละ 70 เป็นเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษา และร้อยละ 5-6 เป็นเด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา⁽³⁾

การศึกษาเรื่องการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์⁽⁴⁾ พบว่าเด็กเหล่านี้เผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว การเจ็บป่วยของบิดามารดาหรือตนเอง รวมถึงความไม่เข้าใจต่อปฏิกิริยาของครอบครัว อาจได้รับการรังเกียจจากคนในชุมชน ขาดโอกาสการสังสรรค์กับเด็กอื่นๆ ทำให้เด็กมีภาวะเครียด มีผลต่อพฤติกรรม เช่น อาจทำให้เด็กเก็บตัวไม่พูด ก้าวร้าวรุนแรง ดังเช่นการศึกษาของสุดสงวน คำคุณและคณะ⁽⁵⁾ เรื่องรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์โดยครอบครัวและชุมชน ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2546 ที่พบว่าเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์มีภาวะซึมเศร้า เก็บตัว และขาดความอบอุ่นในครอบครัว